

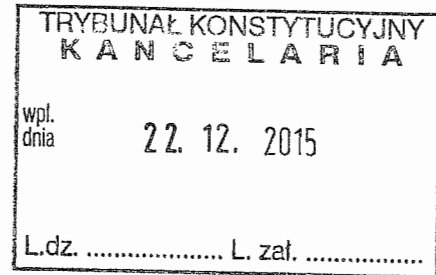

Warszawa, dnia 21 grudnia 2015 r.

Rzeczpospolita Polska
PROKURATOR GENERALNY

PG VIII TK 119/15

K 28/15

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

W związku z wnioskiem Rzecznika Praw Obywatelskich „o stwierdzenie niezgodności:

- 1) art. 6 § 2 zdanie drugie oraz § 3 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 ze zm.) z art. 32 i art. 63 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP,
- 2) § 10 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobów załatwiania wniosków, skarg i prośb osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 647) z art. 32 i art. 63 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP”

- na podstawie art. 82 ust. 2 w związku z art. 56 pkt 5 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064 ze zm.) -

przedstawiam następujące stanowisko:

- 1) przepisy art. 6 § 2 zdanie drugie oraz § 3 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 ze zm.) są zgodne z art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;**
- 2) przepisy § 10 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobów załatwiania wniosków, skarg i próśb osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 647) są zgodne z art. 63 Konstytucji;**
- 3) w pozostałym zakresie postępowanie podlega umorzeniu:**
 - a) co do zarzutu niezgodności art. 6 § 2 zdanie drugie oraz § 3 pkt 2 i 3 ustawy powołanej w pkt 1, a także § 10 pkt 2 i 3 rozporządzenia powołanego w pkt 2, z art. 32 Konstytucji - na podstawie art. 104 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym - wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia,**
 - b) odnośnie do zarzutu niezgodności art. 6 § 2 zdanie drugie oraz § 3 pkt 2 i 3 ustawy powołanej w pkt 1, a także § 10 pkt 2 i 3 rozporządzenia powołanego w pkt 2, z art. 31 ust. 3 Konstytucji - na podstawie art. 104 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym - wobec zbędności wydania orzeczenia.**

UZASADNIENIE

Rzecznik Praw Obywatelskich (dalej również: Wnioskodawca lub Rzecznik) wniósł do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niezgodności art. art. 6 § 2 zdanie drugie oraz § 3 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 ze zm.) [dalej: Kodeks karny

wykonawczy lub k.k.w.] oraz § 10 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobów załatwiania wniosków, skarg i prośb osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 647) [dalej: rozporządzenie MS] z powołanymi w *petitum* wniosku wzorcami kontroli.

Pierwsza konstytucyjna wątpliwość Rzecznika „dotyczy sformułowanego przez ustawodawcę w art. 6 § 2 zdanie drugie k.k.w. warunku, aby skazany uzasadnił zawarte w skardze (prośbie, wniosku) żądanie w stopniu umożliwiającym jej rozpoznanie, w szczególności, aby dołączył odpowiednie dokumenty”. W tym przedmiocie Rzecznik podniósł, że „[w]ymaganie uzasadnienia skargi (prośby, wniosku), w tym wymaganie dołączenia odpowiednich dokumentów, formalizuje postępowanie skargowe. Sprawia ono, że skazany nie tylko musi określić przedmiot sprawy, z którą się zwraca do organu wykonującego orzeczenie, lecz musi ponadto udokumentować swoje zarzuty bądź propozycje (jeśli przedmiotem rozpoznania ma być wniosek). Uchybienie tym rygorom formalnym powoduje zaś, że skarga (wniosek, prośba) pozostanie bez rozpoznania (art. 6 § 3 pkt 3 k.k.w.)”, gdy tymczasem, zdaniem Rzecznika, „[n]ie powinno (...) budzić wątpliwości, że skarga w polskim systemie prawnym stanowi odformalizowany środek ochrony interesów jednostki. Potwierdzeniem tego jest ogólna regulacja zawarta w art. 227 k.p.a. (ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego, tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 267 ze zm., dalej: Kodeks postępowania administracyjnego lub k.p.a. - przyp. wł.). W myśl tego przepisu przedmiotem skargi może być w szczególności zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo przez ich pracowników, naruszenie praworządności lub interesów skarżącego, a także przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw. Art. 227 k.p.a. określając przy użyciu otwartego katalogu przedmiot skargi, nie wprowadza jakichkolwiek rygorów formalnych, jakim powinna odpowiadać skarga. Wolą ustawodawcy było bowiem zapewnienie szerokiej dostępności skargi właśnie

poprzez zminimalizowanie wymagań odnośnie jej formy. Ponadto, ciężar prawidłowego zakwalifikowania pisma przenoszony jest na organ (art. 222 k.p.a.), który musi nadać temu pismu właściwy bieg (art. 223 § 1 i art. 231 k.p.a.). Sama procedura rozpoznawania skargi ma charakter uproszczony i kończy się czynnością materialno-techniczną zawiadomienia skarżącego o sposobie jej załatwienia” (uzasadnienie wniosku, s. 4).

Powyższe, w ocenie Wnioskodawcy, oznacza, że „w stosunku do osób skazanych art. 6 § 2 zdanie 2 k.k.w. podwyższa wymagania dotyczące formy skargi (wniosku, prośby), skoro osoba korzystająca z tego środka zobowiązana jest do uzasadnienia zawartych w nim żądań w stopniu umożliwiającym jej rozpoznanie, w tym do dołączenia odpowiednich dokumentów. Art. 6 § 2 zd. 2 k.k.w. dotyczy wszystkich skazanych, a więc nie tylko skazanych odbywających karę pozbawienia wolności. Nie można więc wykluczyć wystąpienia i takiej sytuacji, że dana osoba będzie składała do tego samego organu skargę jako organu wykonującego orzeczenie, w innej zaś równoległej sprawie jako do organu państwowego (art. 2 k.p.a.). Rygory formalne tych równoległych skarg kierowanych do tego samego organu będą jednak (...) całkowicie odmienne” (uzasadnienie wniosku, s. 4-5).

Druga konstytucyjna wątpliwość Rzecznika dotyczy treści art. 6 § 3 pkt 2 k.k.w., który umożliwia pozostawienie przez właściwy organ skargi, wniosku lub prośby bez rozpoznania, jeżeli zawierają one wyrazy lub zwroty powszechnie uznawane za obraźliwe lub obelżywe albo gwarę przestępców.

Rzecznik wskazał, iż przepis art. 6 § 3 pkt 2 k.k.w. umożliwia pozostawienie bez rozpoznania skargi (wniosku, prośby), „która co prawda w sposób nie budzący żadnych wątpliwości określa przedmiot żądania, lecz zawiera równocześnie wyrazy lub zwroty powszechnie uznawane za obelżywe lub wulgarne lub gwarę przestępców” i dodał, że „[j]ak się wydaje skutek w postaci pozostawienia bez rozpoznania skargi (wniosku, prośby) na podstawie art. 6 § 3 pkt 2 k.k.w. należy wiązać z art. 116a pkt 2 k.k.w. zakazującym skazanym

odbywającym karę pozbawienia wolności posługiwania się wyrazami lub zwrotami powszechnie uznawanymi za wulgarne lub obelżywe albo gwarą przestępców. Stwierdzić jednak trzeba, że ów zakaz odnosi się (...) wyłącznie do skazanych odbywających karę pozbawienia wolności, a nie do ogółu skazanych” (uzasadnienie wniosku, s. 5).

Podsumowując tę część rozważań, Wnioskodawca stwierdził, że „przepisy art. 6 § 2 zd. 2 oraz § 3 pkt 2 i 3 k.k.w. w istotny sposób ograniczają prawa osób skazanych do złożenia i rozpoznania skargi (wniosku, prośby) w stosunku do powszechnego prawa w tym zakresie. Zwraca się uwagę [T. Szymanowski, <Zmiany prawa karnego wykonawczego (o potrzebie i zbędności nowelizacji przepisów)>, Państwo i Prawo z 2012 r., Nr 2, s. 56], że <przepisy te uzależniają rozpatrzenie skargi od nieużywania słów wulgarnych przez skarżącego skazanego oraz należytego jej uzasadnienia. Tego rodzaju uwarunkowania są nie do przyjęcia, ponieważ skazani najczęściej nie mają należytej możliwości udokumentowania swej skargi (np. na nieodpowiednią opiekę lekarską czy niewłaściwy stosunek do nich ze strony przełożonych), a jeśli chodzi o posługiwanie się gwarą przestępczą to znaczna część skazanych jest tak wykolejona, że nie umie prawidłowo się porozumiewać>” (tamże).

Zdaniem Wnioskodawcy, „[p]rawu wniesienia skargi, wniosku i petycji odpowiada (...) aktualizujący się po stronie organu władzy publicznej prawny obowiązek udzielenia odpowiedzi. Konstytucyjne prawo wynikające z art. 63 Konstytucji RP (prawo petycji, wniosków i skarg, dalej: prawo petycji - przyp. wł.), nie miałoby bowiem żadnego znaczenia, gdyby nie odpowiadał mu po stronie organu władzy publicznej ów obowiązek. Stąd też jeżeli skarga, petycja lub wniosek zawiera dane pozwalające w sposób jednoznaczny zidentyfikować podmiot je składający, określa przedmiot żądania i została skierowana do organu władzy publicznej, organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej oraz dotyczy szeroko pojętej działalności publicznej, to powinna

zostać merytorycznie rozpoznana przez ten organ (organizację, instytucję). Tak też się dzieje w przypadku skarg i wniosków rozpatrywanych na podstawie przepisów k.p.a., a także petycji, które są rozpatrywane na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. poz. 1195). Z tej ostatniej ustawy (art. 4 ust. 2 pkt 4) wynika, że petycja powinna zawierać jedynie wskazanie przedmiotu petycji. Żądanie zawarte w petycji nie wymaga natomiast uzasadnienia ani poprawności językowej.

Natomiast - jak już wskazano powyżej - skargi, wnioski i prośby składane przez skazanych do organów wykonujących orzeczenie nie tylko wymagają uzasadnienia, lecz także powinny być formułowane w sposób poprawny językowo (a więc nie mogą zawierać zwrotów lub wyrazów powszechnie uznawanych za wulgarne lub obelżywe albo gwary przestępców). Stąd też za uprawniony należy uznać wniosek, że ustawodawca w stosunku do kategorii podmiotów <osoby skazane> i to tylko w ich relacjach skargowych z organami wykonującymi orzeczenie wprowadził istotne ograniczenie prawa do skargi. Skargi nie spełniające powyższych wymogów mogą bowiem pozostać bez rozpoznania.

W tym miejscu warto zaś zwrócić uwagę, że przepisy art. 6 § 2 i 3 k.k.w. nie regulują pełnego zakresu prawa do skargi i wniosku określonego w art. 63 Konstytucji RP. Regulują one wyłącznie prawo samego skazanego do skargi i wniosku. Z art. 63 Konstytucji RP wynika jednak, że prawo to wcale nie musi być realizowane przez samego skazanego, lecz może również być realizowane przez inną osobę za zgodą skazanego. Wówczas, skoro skarga czy też wniosek, chociaż wciąż kierowane do organu wykonującego orzeczenie, nie będą pochodziły od skazanego, nie będą miały też zastosowania przepisy art. 6 § 2 i 3 k.k.w. Skarga będzie rozpatrywana na podstawie ogólnych zasad określonych przepisami k.p.a. Nie będzie więc mogła zostać pozostawiona bez rozpoznania także wtedy, gdy nie zawiera uzasadnienia czy też wtedy, gdy jest niepoprawna językowo. Organ

wykonujący orzeczenie w takim przypadku będzie więc zobowiązany zająć merytoryczne stanowisko w sprawie skargi.

W związku z powyższym przepisy zawarte w art. 6 § 2 zd. 2 i § 3 pkt 2 i 3 k.k.w. wprowadzają ograniczenia w korzystaniu z prawa wynikającego z art. 63 Konstytucji RP” (uzasadnienie wniosku, s. 6 - 7).

W ocenie Wnioskodawcy, ograniczenia te nie są dopuszczalne w rozumieniu art. 31 ust. 3 Konstytucji, ponieważ „nie spełniają (...) kryterium konieczności w demokratycznym państwie prawnym ze względu na potrzebę ochrony wartości wymienionych w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Za ograniczeniem konstytucyjnego prawa określonego w art. 63 Konstytucji RP nie przemawia wzgląd na konieczność ochrony bezpieczeństwa lub porządku publicznego, ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. W szczególności trudno doszukać się związku pomiędzy potrzebą uzasadniania zawartych w skardze (wniosku) żądań z uwagi na konieczność ochrony wartości wymienionych w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP” (uzasadnienie wniosku, s. 7).

Wnioskodawca wskazał, iż „[n]ie sposób także uznać, że z punktu widzenia realizacji zasady demokratycznego państwa prawnego konieczne jest pozostawienie bez rozpoznania skargi skazanego, ponieważ nie zawiera ona uzasadnienia (jest niepoprawna językowo), a jednocześnie uważać, że konieczność taka nie występuje, w przypadku złożenia takiej skargi przez inną osobę za zgodą skazanego. Potwierdzeniem tego jest również powszechny system składania skarg i wniosków w trybie przepisów k.p.a., który, chociaż funkcjonuje już od kilkudziesięciu lat nie wprowadza przecież analogicznych ograniczeń, a służy obecnie realizacji prawa określonego w art. 63 Konstytucji RP. Stąd też - zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich - ograniczenia zawarte w art. 6 § 2 zd. 2 i § 3 pkt 2 i 3 k.k.w. zostały wprowadzone z naruszeniem art. 63 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Nie były one bowiem konieczne i nie służą realizacji dającego się zidentyfikować interesu publicznego. Poza tym, nakładanie na

skazanych (w szczególności tych odbywających karę pozbawienia wolności) obowiązku dokumentowania swej skargi (wniosku) może prowadzić do tego, że skazani ci nie będą w stanie sprostać temu warunkowi” (uzasadnienie wniosku, s. 7-8).

Zdaniem Rzecznika, „[k]westionowane przepisy naruszają również zasadę równości wobec prawa wynikającą z art. 32 Konstytucji RP” (uzasadnienie wniosku, s. 8).

W tym zakresie Wnioskodawca podniósł, że „zakres konstytucyjny podmiotowego prawa do skargi (wniosku) jest oparty na zasadzie powszechności w jej najszerszym znaczeniu. Prawo to ma zaś gwarancyjne znaczenie dla innych praw i wolności jednostki. Mianowicie, jeśli zawiodą inne sformalizowane środki ochrony tych praw i wolności, to zawsze jeszcze pozostaje otwarta niesformalizowana droga skargi (wniosku). Co do zasady owa niesformalizowana droga skargi (wniosku) jest respektowana przez ustawodawcę o czym świadczą ogólne zasady dotyczące rozpoznawania skarg i wniosków określone w k.p.a. Jednakże w stosunku do określonej kategorii podmiotów, tj. osób skazanych w ich relacjach z organami wykonującymi orzeczenie, ustawodawca wprowadził dodatkowe warunki korzystania ze skargi (wniosku) w postaci uzasadnienia żądań oraz używania poprawnego języka. Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich w tym więc zakresie doszło do odstępstwa od zasady równego traktowania. Odstępstwo to nie posiada zaś dostatecznego uzasadnienia. Nie można bowiem uznać, że do zróżnicowania doszło z zastosowaniem racjonalnych kryteriów, skoro - jak już stwierdzono - skarga kierowana w imieniu skazanego przez inną osobę do organu wykonującego orzeczenie nie jest objęta rygorami wynikającymi z kwestionowanych przepisów. Takimi rygorami nie jest również objęta skarga skazanego kierowana do innych organów władzy publicznej niż organy wykonujące orzeczenie” (uzasadnienie wniosku, s. 8-9).

W końcowym fragmencie uzasadnienia wniosku Rzecznik stwierdził, że „[a]nalogiczną treść jak art. 6 § 3 pkt 2 i 3 k.k.w. zawiera również § 10 pkt 2 i 3

rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu załatwiania wniosków, skarg i prośb osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Stąd też zarzuty i argumenty na ich poparcie zawarte w niniejszym wniosku są także aktualne w stosunku do tych przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości i uzasadniają wniosek, że § 10 pkt 2 i 3 tego rozporządzenia jest niezgodny z art. 32 i art. 63 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP” (op. cit., s. 10).

Zarzut niezgodności art. 6 § 2 zdanie drugie oraz § 3 pkt 2 i 3 k.k.w. z art. 32 i art. 63 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Zaskarżone przez Wnioskodawcę przepisy Kodeksu karnego wykonawczego brzmią (dla czytelności tych regulacji przytoczono treść całego art. 6 k.k.w.):

„Art. 6. § 1. Skazany może składać wnioski o wszczęcie postępowania przed sądem i brać w nim udział jako strona oraz w wypadkach wskazanych w ustawie wnosić zażalenia na postanowienia wydane w postępowaniu wykonawczym.

§ 2. Skazany może składać wnioski, skargi i prośby do organów wykonujących orzeczenie. **Skazany, składając wniosek, skargę lub prośbę, jest obowiązany do uzasadnienia zawartych w niej żądań w stopniu umożliwiającym jej rozpoznanie, w szczególności do dołączenia odpowiednich dokumentów (podkr. wł.).**

§ 3. Jeżeli wniosek, skarga lub prośba:

- 1) oparte są na tych samych podstawach faktycznych,
- 2) **zawierają wyrazy lub zwroty powszechnie uznawane za wulgarne lub obelżywe albo gwarę przestępców,**
- 3) **nie zawierają uzasadnienia zawartych w nich żądań w stopniu umożliwiającym ich rozpoznanie (podkr. wł.)**

- właściwy organ może pozostawić wniosek, skargę lub prośbę bez rozpoznania.”.

Zaskarżone przepisy zostały wprowadzone ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 240, poz. 1431 ze zm.) [dalej: ustawa nowelizująca].

W uzasadnieniu projektu ustawy nowelizującej wskazano, że „[p]roponowana zmiana art. 6 K.k.w. polegająca na dodaniu zdania drugiego do § 2, w zamyśle projektodawcy ma na celu przeniesienie na skazanych ciężaru dowodowego w zakresie wniosków składanych w trybie art. 6 § 2 K.k.w.

Proponowane rozwiązanie w znaczący sposób wpłynie na usprawnienie postępowania wykonawczego, a ponadto ograniczy liczbę wniosków składanych bez należytego udokumentowania. Przyjęcie zaproponowanego uregulowania nie ograniczy jednocześnie praw skazanych mogących występować z wnioskami w każdym czasie, a jedynie wpłynie na ich zdyscyplinowanie.

Złożenie przez skazanego wniosku bez należytego udokumentowania będzie mogło skutkować pozostawieniem go bez rozpoznania, chyba że sam charakter wniosku uniemożliwia jego udokumentowanie przez skazanego (np. przez przedstawienie wywiadu kuratora lub opinii dyrektora zakładu karnego); w takiej sytuacji konieczne będzie podjęcie z urzędu działań przez organy postępowania wykonawczego. Zaskarżalność tego rodzaju rozstrzygnięcia zależeć będzie od kategorii organu postępowania wykonawczego zarządzającego o pozostawieniu bez rozpoznania. Wyłączona będzie możliwość zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu, jednak postanowienie merytoryczne będzie mogło być wydane przez sąd w sytuacji ponownego złożenia wniosku przez skazanego, jednakże wniosku należycie udokumentowanego. Niezaskarżalna niekiedy decyzja organu postępowania wykonawczego, w tym wypadku sądu, nie będzie zatem stanowić przeszkody do ponownego złożenia odpowiedniego wniosku przez skazanego, spełniającego wszakże wymogi art. 6 § 2 K.k.w.

W art. 6 proponuje się również zmianę § 3, w którym zaproponowano, że w przypadku gdy wnioski oraz skargi i prośby oparte są na tych samych podstawach faktycznych, zawierają wyrazy lub zwroty powszechnie uznawane za

wulgarne lub obelżywe albo gwarę przestępców, nie zostały w sposób należyty uzasadnione, właściwy organ może pozostawić je bez rozpoznania. W art. 116a pkt 2 obecny Kodeks karny wykonawczy stanowi bowiem *expressis verbis*, że skazanemu nie wolno posługiwać się zwrotami wulgarnymi, obelżywymi albo gwarą przestępczą. Tak więc, zaproponowany przepis rozszerza ten zakaz do korespondencji skazanych, kierowanej w trybie art. 6 Kodeksu.

Zmiana dostosowawcza do rozwiązania w art. 6 § 3 pkt 2 została dokonana także w art. 116a pkt 2 K.k.w.” (uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw, Sejm VI kadencji, druk 3961, s. 4-5).

Już na etapie prac sejmowych nad projektem ustawy nowelizującej proponowane zmiany były oceniane krytycznie.

S. Lelental, w sporządzonej w dniu 10 maja 2011 r. „*Opinii prawnej o rządowym projekcie ustawy - o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw z projektami aktów wykonawczych (Druk nr 3961)*” stwierdził, że „[m]ożliwość pozostawienia bez rozpoznania wniosku, skargi lub prośby z powodu braku <należytego wykazania zasadności zawartych w nich żądań> oraz <w szczególności dołączenia odpowiednich dokumentów> jest wymaganiem zbyt daleko idącym. Ze względów intelektualnych skazany może nie mieć możliwości spełnienia tego warunku. Nadto, określenie <należyte> ma charakter ocenny i z tego powodu może być różnie interpretowane, a nawet nadużywane” (s. 5; *vide* też - A. Sakowicz, *Opinia prawna o projekcie ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz niektórych innych ustaw [druk nr 3961]*, z dnia 13 maja 2011 r., s. 9).

O projektowanych zmianach krytycznie wypowiedział się też T. Szymanowski, stwierdzając, że „[k]olejne zmienione przepisy spowodują ograniczenia konstytucyjnych wolności i praw osób pozbawionych wolności. Dotyczy to szczególnie art. 6 § 3 pkt 2–3 k.k.w. Przepisy te uzależniają rozpatrzenie skargi od nieużywania słów wulgarnych przez skarżącego skazanego

oraz należytego ich uzasadnienia. Tego rodzaju uwarunkowania są nie do przyjęcia, ponieważ skazani najczęściej nie mają należytej możliwości udokumentowania swej skargi (np. na nieodpowiednią opiekę lekarską czy niewłaściwy stosunek do nich ze strony przełożonych), a jeśli chodzi o posługiwanie się gwarą przestępczą, to znaczna część skazanych jest tak wykolejona, że nie umie się prawidłowo porozumiewać. Ponadto w niektórych przepisach mowa jest o przysługującym prawie do skargi (np. w art. 74 § 3), tak jakby w przypadku innych decyzji takie skargi nie przysługiwały. Warto tu przypomnieć, że nawet w k.k.w. z 1969 r. (por. jego art. 48 pkt 4) takich ograniczeń, gdy chodzi o skargi, prawo nie przewidywało.

Przede wszystkim jednak wprowadzone omawianą nowelą ograniczenia są sprzeczne z art. 63 Konstytucji, który prawa do składania skarg przez obywateli nie uzależnia od spełnienia jakichkolwiek warunków. Również Europejskie Reguły Więzienne z 2006 r. stwierdzają, że „więźniowie powinni mieć możliwość składania skarg i wniosków, indywidualnie lub zbiorowo, do dyrektora więzienia lub innych kompetentnych organów władzy” (reguła 70.1). Można wyrazić zdziwienie, że w demokratycznym państwie prawnym takie ograniczenia praw jednostki mogły zostać uchwalone” (T. Szymanowski, *Zmiany prawa karnego wykonawczego [o potrzebie i zbędności nowelizacji przepisów]*, Państwo i Prawo nr 2/2012, s. 56).

Oceniając zmiany w Kodeksie karnym wykonawczym wprowadzone ustawą nowelizującą, K. Szczechowicz i B. Orłowska-Zielińska stwierdziły, że „jedną z ważniejszych zmian, które wprowadziła nowelizacja, jest ta, która dotyczy ciężaru dowodowego co do wniosków, skarg i próśb skazanego. Przepis art. 6 § 2 k.k.w. przenosi na skazanych ciężar dowodzenia w zakresie wniosków, skarg i próśb składanych w postępowaniu wykonawczym. Stąd też skazany ma obowiązek uzasadnić swoje żądania w sposób należyty, umożliwiając ich rozpoznanie, a w szczególności dołączyć odpowiednie dokumenty. Złożenie przez niego wniosku bez należytego uzasadnienia swoich żądań i ich

udokumentowania będzie mogło skutkować pozostawieniem go bez rozpoznania. W naszej ocenie nie można odnosić jednak tego wymogu do sytuacji, w których udokumentowanie przez skazanego złożonego wniosku będzie niemożliwe (np. udokumentowanie aktualnego zachowania skazanego w zakładzie karnym poprzez stosowną opinię). W takich przypadkach organ postępowania wykonawczego, do którego został złożony wniosek, skarga czy też prośba, będzie zobligowany do podjęcia czynności z urzędu.

Zaskarżalność rozstrzygnięcia o pozostawieniu bez rozpoznania będzie zależna od tego, jaki organ postępowania wykonawczego je wydał. Z uwagi na to, że nowelizacja wprowadziła nadto zasadę, iż postanowienia sądu są zaskarżalne tylko w wypadkach przewidzianych w ustawie (art. 6 § 1 k.k.w.), wyłączona będzie możliwość zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu w tym zakresie. Natomiast jeżeli rozstrzygnięcie zostanie wydane przez organ postępowania wykonawczego określony w art. 2 pkt. 3–6 i 10 k.k.w., to w oparciu o art. 7 § 1 k.k.w. możliwe będzie wniesienie skargi na to rozstrzygnięcie do sądu. Powstaje pytanie, w jakiej formie winno być wydane rozstrzygnięcie w przedmiocie pozostawienia bez rozpoznania wniosku, skargi lub prośby skazanego skierowanego do sądu - zarządzenia, czy też postanowienia. Z analizy art. 6 § 3 k.k.w. i 19 § 3 k.k.w. wynika, że decyzje podejmuje organ, który jest uprawniony do ich rozpoznania. W związku z powyższym, jeżeli rozstrzygnięcie należy do właściwości sądu, to sąd winien wydać postanowienie, natomiast jeżeli uprawniony jest prezes sądu lub upoważniony sędzia, będzie to zarządzenie. Postanowienie sądu, jak wskazano wcześniej, będzie niezaskarżalne, zaś zarządzenie prezesa sądu lub upoważnionego sędziego będzie podlegało zaskarżeniu w trybie art. 7 § 1 k.k.w.

Podkreślenia wymaga, iż możliwość zaskarżania w trybie art. 7 k.k.w. odnosi się tylko do zarządzeń wydanych na podstawie kodeksu karnego wykonawczego. Stąd też nie będzie to dotyczyło zarządzeń prezesa sądu czy też

upoważnionego sędziego, wydanych w oparciu o przepisy kodeksu postępowania karnego, np. na podstawie art. 429 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w.

Taka regulacja może rodzić wątpliwości, czy nie jest to rozwiązanie zbyt daleko idące, które będzie powodowało ograniczenie praw skazanych. Wydaje się jednak, że nie, albowiem takie postanowienie czy też zarządzenie nie będzie w żaden sposób pozbawiało skazanego prawa do złożenia ponownego wniosku, skargi lub prośby w tym samym przedmiocie. Ustawodawcy, jak wynika z uzasadnienia projektu nowelizacji, chodziło o zdyscyplinowanie skazanych i usprawnienie postępowania wykonawczego, a ponadto ograniczenie liczby wniosków składanych bez należytego udokumentowania. Inne podstawy pozostawienia wniosku, skargi lub prośby bez rozpoznania zostały enumeratywnie wymienione w § 3 art. 6 k.k.w., w myśl którego właściwy organ może pozostawić je bez rozpoznania, jeżeli są one:

- oparte na tych samych podstawach faktycznych,
- zawierają wyrazy lub zwroty powszechnie uznawane za wulgarne lub obelżywe albo gwarę przestępców,
- nie zawierają uzasadnienia zawartych w nich żądań w stopniu umożliwiającym ich rozpoznanie.

Uzupełnieniem przyjętego rozwiązania w zakresie przeniesienia ciężaru dowodowego jest zmiana art. 19 § 3 k.k.w. Na gruncie przyjętej regulacji następuje przeniesienie ciężaru dowodowego w odniesieniu do składanych wniosków o wszczęcie postępowania wykonawczego przed sądem na wszystkie podmioty uprawnione do inicjowania tego postępowania. Przepis ten, tak jak w odniesieniu do skazanego czynił to art. 6 § 2 k.k.w., nakłada na składających wniosek obowiązek należytego wykazania zawartych w nim żądań oraz wskazania dowodów na ich poparcie. W przypadku nie wykonania tego obowiązku, a zatem, gdy wniosek nie będzie należycie uzasadniony lub nie będzie wskazywał dowodów na poparcie zawartych w nim żądań, sąd będzie mógł pozostawić go bez rozpoznania. Istotne jest pozostawienie sądowi swobody w

zakresie dalszego biegu złożonego wniosku. Każdy przypadek będzie wymagał indywidualnej oceny przez sąd i rozważenia, czy celowe jest np. podjęcie czynności z urzędu, tak by możliwe było rozpoznanie wniosku, czy też zasadne będzie zdyscyplinowanie podmiotu składającego wniosek do należytego wykonywania swoich obowiązków i pozostawienie go bez rozpoznania.

Przyjęte rozwiązanie - tak jak w odniesieniu do art. 6 § 3 k.k.w. - ma na celu przyśpieszenie postępowania wykonawczego. Praktyka pokaże, czy nowe regulacje wpłyną dyscyplinująco na podmioty inicjujące postępowanie wykonawcze i jakość składanych wniosków ulegnie poprawie, a w konsekwencji przyśpieszy to postępowanie bez konieczności podejmowania szeregu czynności przez sąd z urzędu” (K. Szczechowicz, B. Orłowska - Zielińska, *Wykonalność postanowień, udział stron i inne wybrane aspekty nowelizacji kodeksu karnego wykonawczego*, Prokuratura i Prawo nr 3/2013, s. 114-116).

Art. 6 k.k.w., już po nadaniu temu przepisowi obowiązującego brzmienia, szczegółowej analizie poddali K. Postulski, J. Lachowski, T. Kalisz i K. Dąbkiewicz.

K. Postulski wskazał, między innymi, że:

- „**[z]nowelizowany w 2011 r. poprzez dodanie zdania drugiego art. 6 § 2 k.k.w. przenosi na skazanych ciężar dowodowy w zakresie składanych wniosków (podkr. wł.).** W zamierzeniu projektodawcy rozwiązanie to powinno w znaczący sposób wpłynąć na usprawnienie postępowania wykonawczego i ograniczyć liczbę wniosków składanych bez należytego udokumentowania. **Przyjęcie zaproponowanego uregulowania nie ogranicza praw skazanych, którzy nadal mogą występować z wnioskami w każdym czasie, a jedynie wpłynie na ich zdyscyplinowanie (podkr. wł.).** Złożenie przez skazanego wniosku bez należytego udokumentowania będzie mogło skutkować pozostawieniem go bez rozpoznania (art. 6 § 3 pkt 3 k.k.w.)”;

- „**[p]rawo do składania wniosków, próśb (petycji) i skarg we wszystkich sprawach związanych z wykonaniem orzeczeń (art. 6 § 2 k.k.w.)**

wynika wprost z art. 63 Konstytucji RP (podkr. wł.), który przewiduje, że każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi zarówno w interesie własnym, jak i w interesie publicznym lub w interesie innej osoby. Oznacza to, że na podstawie art. 6 § 2 k.k.w. skazany może składać wnioski, skargi i prośby zarówno bezpośrednio związane z jego sytuacją osobistą, jak i dotyczące kwestii ogólnych, bezpośrednio go niedotyczących (*actio popularis*), a więc nie tylko w interesie własnym, lecz także w interesie ogólnym”;

- „[p]roblematyki petycji, skarg i wniosków dotyczą przepisy art. 221–247 k.p.a. i wydanego na podstawie art. 226 k.p.a. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. Nr 5, poz. 46). Z art. 224 k.p.a. wynika, że ilekroć w przepisach działu dotyczącego petycji, skarg i wniosków jest mowa o organach państwowych - rozumie się przez to także organy przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych jednostek organizacyjnych. Przepis ten pozwala zatem na przyjęcie, że powołane przepisy mają również zastosowanie w postępowaniu karnym, natomiast art. 6 § 2 k.k.w. utwierdza jedynie w przekonaniu, że prawa tego nie jest pozbawiony także skazany.

Konstatacja wyrażona w tezie poprzedzającej pozwala na syntetyczne wskazanie uprawnień w zakresie składania petycji, skarg i wniosków, wynikających z powołanych przepisów także w odniesieniu do skazanych. Można je uszeregować następująco:

- a) petycje, skargi i wnioski można składać w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą (art. 221 § 3 k.p.a.);
- b) nikt nie może być narażony na jakikolwiek uszczerbek lub zarzut z powodu złożenia skargi lub wniosku albo z powodu dostarczenia materiału do publikacji o znamionach skargi lub wniosku, jeżeli działał w granicach prawem dozwolonych (art. 225 § 1 k.p.a.);

[...]

d) przedmiotem skargi może być w szczególności zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez właściwe organy albo przez ich pracowników, naruszenie praworządności lub interesów skarżących, a także przewlekłe lub biurokratyczne załatwianie spraw (art. 227 k.p.a.);

e) skargi składa się do organów właściwych do ich rozpatrzenia (art. 228 k.p.a.);

f) organ właściwy do rozpatrzenia skargi może ją przekazać do załatwienia organowi niższego stopnia, o ile skarga nie zawiera zarzutów dotyczących działalności tego organu (art. 232 § 1 k.p.a.);

g) organ właściwy do załatwienia skargi powinien załatwić skargę bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca, a o sposobie załatwienia skargi zawiadamia się skarżącego (art. 237 § 1 i 3 k.p.a.);

h) w przypadku gdy skarga, w wyniku jej rozpatrzenia, została uznana za bezzasadną i jej bezzasadność wykazano w odpowiedzi na skargę, a skarżący ponowił skargę bez wskazania nowych okoliczności – organ właściwy do jej rozpatrzenia może podtrzymać swoje poprzednie stanowisko z odpowiednią adnotacją w aktach sprawy - bez zawiadamiania skarżącego (art. 239 § 1 k.p.a.)”;

- „[u]szczegółowienie zasad składania oraz załatwiania skarg i wniosków nastąpiło w powołanym wyżej rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków. Wynika z niego między innymi, że:

a) przyjmowanie i koordynowanie rozpatrywania skarg i wniosków powierza się wyodrębnionej komórce organizacyjnej lub imiennie wyznaczonym pracownikom (§ 3 ust. 1);

b) skargi i wnioski mogą być wnoszone pisemnie, telegraficznie lub za pomocą dalekopisu, telefaksu, poczty elektronicznej, a także ustnie do protokołu (§ 5);

c) skargi i wnioski niezawierające imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresu wnoszącego pozostawia się bez rozpoznania (§ 8 ust. 1);

d) jeżeli z treści skargi lub wniosku nie można należycie ustalić ich przedmiotu, wzywa się wnoszącego skargę lub wniosek do złożenia, w terminie siedmiu dni

od dnia otrzymania wezwania, wyjaśnienia lub uzupełnienia, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie skargi lub wniosku bez rozpoznania (§ 8 ust. 2);

e) jeżeli rozpatrzenie skargi lub wniosku wymaga uprzedniego zbadania i wyjaśnienia sprawy, organ właściwy do rozpatrzenia skargi lub wniosku zbiera niezbędne materiały; w tym celu może zwrócić się do innych organów o przekazanie niezbędnych materiałów i wyjaśnień (§ 9)”;

- „[d]o organów wykonujących orzeczenie, o których mowa w art. 6 § 2 k.k.w., zaliczyć możemy: prezesa sądu lub upoważnionego sędziego, sędziego penitencjarnego, dyrektora zakładu karnego, aresztu śledczego, a także dyrektora okręgowego i Dyrektora Generalnego Służby Więziennej albo osobę kierującą innym zakładem przewidzianym w przepisach prawa karnego wykonawczego oraz komisję penitencjarną, sądowego kuratora zawodowego, sądowy lub administracyjny organ egzekucyjny, urząd skarbowy, odpowiedni terenowy organ administracji rządowej lub samorządu terytorialnego oraz inny organ uprawniony przez ustawę do wykonywania orzeczeń (art. 2 pkt 3–10 k.k.w.). Kwestia właściwości tych organów powstaje dopiero przy rozpatrywaniu skargi”;

- „[p]rzytoczone zasady składania petycji, skarg i wniosków dotyczą wszystkich skazanych. Istnieją ponadto przepisy szczególne regulujące problematykę składania wniosków, skarg i próśb przez skazanych odbywających karę pozbawienia wolności, tymczasowo aresztowanych i innych osób pozbawionych wolności. Należy do nich zaliczyć w szczególności art. 33 § 2 k.k.w. (uprawnienie sędziego penitencjarnego do badania wniosków, skarg i próśb) oraz art. 102 pkt 10 k.k.w. (umieszczenie prawa do składania wniosków, skarg i próśb w katalogu praw skazanego), a także przepisy wykonawcze precyzujące te regulacje”;

- „[n]owela z 2011 r. zmieniła także art. 6 § 3 k.k.w. (...) Zmiana komentowanego przepisu pozwala na pozostawienie wniosku, skargi lub próśby bez rozpoznania nie tylko w przypadku, gdy są one oparte na tych samych podstawach faktycznych, ale też wówczas, gdy zawierają wyrazy lub zwroty powszechnie

uznawane za wulgarne lub obelżywe albo gwarę przestępców, lub nie zostały w sposób należyty uzasadnione”;

- „k.k.w. stanowi, że skazanemu nie wolno posługiwać się zwrotami wulgarnymi, obelżywymi albo gwarą przestępczą. Znowelizowany art. 6 § 3 k.k.w. rozszerza ten zakaz o korespondencję skazanych kierowaną w trybie tego przepisu. Zmiana dostosowawcza do rozwiązania w art. 6 § 3 pkt 2 k.k.w. została dokonana także w art. 116a pkt 2 k.k.w. <Zwroty wulgarne, obelżywe albo gwarą przestępczą> są pojęciami z kategorii ocen, co wymaga każdorazowo dużej rozwagi, ze względu na różny stopień wrażliwości osoby oceniającej i fakultatywność decyzji przewidzianej w art. 6 § 3 k.k.w.”;

- „[z]łożenie przez skazanego wniosku bez należytego udokumentowania będzie mogło skutkować pozostawieniem go bez rozpoznania (art. 6 § 3 pkt 3 k.k.w.), chyba że sam charakter wniosku uniemożliwia jego udokumentowanie przez skazanego (np. przez przedstawienie wywiadu kuratora lub opinii dyrektora zakładu karnego, świadectwa lekarskiego, opinii biegłych); w takiej sytuacji konieczne będzie podjęcie z urzędu działań przez organy postępowania wykonawczego (...);”

- „[w]yjaśnienia wymaga charakter prawny i forma decyzji o pozostawieniu bez biegu wniosku, skargi lub prośby. Jest to istotne z uwagi na to, że mamy do czynienia z decyzją uznaniową, a więc fakultatywną. Wiąże się z tym pytanie, czy i w jakiej formie podlega ona kontroli.

(...)

Kwestię tę (zaskarżenie decyzji o pozostawieniu bez rozpoznania wniosku, skargi lub prośby, o której mowa w art. 6 § 2 k.k.w. - przyp. wł.) regulują § 9 i 10 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 sierpnia 2003 r. w sprawie sposobów załatwiania wniosków, skarg i prośb osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 647), zgodnie z którym w przypadku złożenia wniosku, skargi lub prośby dotkniętej wadą wymienioną w art. 6 § 3 k.k.w. właściwy organ może pozostawić wniosek,

skargę lub prośbę bez rozpoznania. O takim sposobie załatwienia należy pouczyć osadzonego; należy go też pouczyć o możliwości złożenia skargi do organu nadrzędnego, wymienionego w § 3 ust. 2–4 rozporządzenia” (K. Postulski, *Komentarz do art. 6 Kodeksu karnego wykonawczego*, http://lex/lex/content.rpc?reqId=1446477477566_161782300).

Z kolei J. Lachowski z treści art. 6 k.k.w. wyprowadza następujące tezy:

- „[p]rzepis art. 6 KKW stanowi realizację zasady podmiotowego traktowania skazanego (sprawcy) w toku postępowania karnego wykonawczego poprzez przyznanie mu prawa petycji, którego treścią jest składanie wniosków, skarg i próśb do organów wykonujących orzeczenie”;

- „[z] perspektywy komentowanego przepisu (art. 6 k.k.w. - przyp. wł.) nie bez znaczenia jest także uregulowanie zawarte w art. 63 Konstytucji RP, który *expressis verbis* przewiduje prawo do składania indywidualnych skarg i wniosków we własnym interesie do organów władzy publicznej, a także do organizacji i instytucji społecznych. Przepis art. 6 § 2 KKW stanowi rozwinięcie tego uregulowania”;

- „[p]rzepis art. 6 § 2 KKW odnosi się do wniosków składanych do innych organów postępowania niż sąd. Wniosków o wszczęcie postępowania przed sądem dotyczy przepis art. 6 § 1 KKW. Skargi oraz prośby mogą być składane na podstawie art. 6 § 2 KKW do wszystkich organów postępowania wykonawczego, wymienionych w art. 2 KKW. W doktrynie prawa karnego wykonawczego podkreśla się, że do petycji, skarg i wniosków składanych przez skazanego w postępowaniu wykonawczym stosuje się przepisy KPA (...). Problem jednak w tym, że przepisy Kodeksu karnego wykonawczego nie odsyłają do tych uregulowań, lecz - na zasadzie art. 1 § 2 KKW - do Kodeksu postępowania karnego”;

- „[p]rzepis art. 6 § 2 KKW dotyczy składania skarg, wniosków i próśb do organów postępowania przez skazanych. Może je składać również

obrońca oraz przedstawiciel skazanego, co wynika expressis verbis z art. 42 § 2 KKW (podkr. wł.)”;

- „[w]niosek, skarga i petycja to pisma procesowe składane w toku postępowania wykonawczego. Kodeks karny wykonawczy nie reguluje zasadniczo wymogów formalnych pism procesowych poza przepisem art. 19 § 2 KKW, który stanowi, że wniosek lub skarga może być złożona ustnie lub na piśmie. W tym pierwszym przypadku spisuje się protokół”;

- „[z]godnie z przepisem art. 119 § 1 KPK, stosowanym odpowiednio w postępowaniu wykonawczym, wniosek, skarga lub prośba powinny określać organ, do którego są adresowane, a także sprawę, której dotyczą, oznaczenie i adres wnoszącego pismo, treść wniosku, oświadczenia i datę oraz podpis wnoszącego pismo procesowe”;

- „[k]onieczność uzasadnienia wniosku wynika z art. 6 § 2 i 3 pkt 3 KKW, nie ma w tym zakresie zastosowania przepis art. 119 § 1 pkt 3 KPK w części, w której mówi o uzasadnieniu”;

- „[p]rzepis art. 6 § 2 KKW wymaga, aby skazany składając wniosek, skargę lub prośbę, dołączył odpowiednie dokumenty. Pod pojęciem odpowiednich dokumentów należy rozumieć dokumenty, które mogą mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia kwestii zasadności żądań sformułowanych we wniosku”;

- „[j]eśli wniosek, skarga lub prośba zawiera braki, organ, do którego zostały skierowane powinien wezwać składającego takie pismo do uzupełnienia braków formalnych. Do usunięcia braków formalnych wzywa jednak organ, który jest właściwy do rozpoznania wniosku, skargi lub prośby. Podstawa wezwania zawarta jest w art. 120 § 1 KPK, który znajduje odpowiednie zastosowanie w postępowaniu wykonawczym. Gdyby taki wniosek, prośba lub skarga wpłynęły do organu niewłaściwego i zawierały braki formalne, trzeba je przekazać do organu właściwego oczywiście pod warunkiem, że na podstawie treści takiego pisma da się ustalić organ właściwy”;

- „[w]ezwanie do uzupełnienia braków formalnych wniosku, skargi lub prośby obejmuje wszystkie wymogi formalne określone w art. 119 § 1 KPK w zw. z art. 1 § 2 KKW z wyjątkiem uzasadnienia i dokumentów, które skazany musi dołączyć do pisma. W tym zakresie bowiem obowiązuje regulacja szczególna, określona w art. 6 § 2 i 3 pkt 3 KKW”;

- „[c]zynność wezwania do uzupełnienia braków formalnych następuje w formie zarządzenia. Wydaje się, że taką formę powinna przybrać każda tego typu decyzja bez względu na organ, który ją podejmuje. W tym zakresie znajduje odpowiednie zastosowanie przepis art. 93 § 2 KPK w zw. z art. 1 § 2 KKW, który co prawda mówi o zarządzeniach prezesa sądu i upoważnionego sędziego, ale stosuje się go do innych organów postępowania wykonawczego, wszak o zarządzeniach prezesa sądu i upoważnionego sędziego w postępowaniu wykonawczym *expressis verbis* stanowi art. 18 § 2 KKW”;

- „[w]ezwanie do uzupełnienia braków następować może pod różnym rygorem w zależności od tego, co jest przedmiotem wezwania. Jeśli przedmiotem wezwania jest uzupełnienie wniosku, skargi lub prośby o uzasadnienie lub przedłożenie odpowiednich dokumentów (art. 6 § 2, art. 6 § 3 pkt 3 KKW), wezwanie następuje pod rygorem pozostawienia wniosku, skargi lub prośby bez rozpoznania. Wynika to z faktu, iż w tych właśnie przypadkach, zgodnie z przepisem art. 6 § 3 pkt 3 KKW organ może pozostawić wniosek, skargę lub prośbę bez rozpoznania. W pozostałych przypadkach, określonych w art. 119 § 1 KPK w zw. z art. 1 § 2 KKW, wezwanie do uzupełnienia wniosku, skargi lub prośby następuje pod rygorem uznania pisma za bezskuteczne. Podobny rygor należy zastosować w przypadku, gdy pismo nie zostało należycie opłacone (art. 119 § 1 KPK)”;

- „[w]ezwanie do uzupełnienia braków formalnych wniosków, skarg i próśb pod rygorem uznania pisma za bezskuteczne dotyczy wszystkich podmiotów wnoszących te pisma do jakichkolwiek organów postępowania. W

przypadku wniosków, skarg i próśb, które nie zawierają uzasadnienia lub nie dołączono do nich odpowiednich dokumentów, wezwanie dotyczy czynności podejmowanych przez skazanego, a to z uwagi na to, że komentowany przepis znajduje się w rozdziale III, który zatytułowany jest <Skazany>. Podobnie jest z wnioskami składanymi do sądu, co jednoznacznie wynika z art. 19 § 3 KKW”;

- „[z]arządzenie o wezwaniu do uzupełnienia braków formalnych wniosku, skargi i próśby stanowi czynność techniczno-organizacyjną, zatem nie podlega procedurze skargi z art. 7 KKW. Nadto wydawane jest nie na podstawie przepisów KKW, lecz na podstawie przepisów KPK” (P. Gensikowski, J. Lachowski, L. Osiński, J. Potulski, I. Zgoliński, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Wydawnictwo C. H. BECK, Warszawa 2015, s. 31-36).

T. Kalisz analizę art. 6 k.k.w. rozpoczyna od wskazania, że „[p]rocedura skargowa w toku postępowania wykonawczego regulowana jest przepisami art. 6 § 2 i 3 k.k.w. - tzw. skarga ogólna oraz art. 102 pkt 10 k.k.w., który formułuje prawo skazanego na karę pozbawienia wolności do składania wniosków, skarg i próśb organom właściwym do ich rozpatrzenia - tzw. skarga osób izolowanych”, oraz podkreślenia relacji zachodzących pomiędzy skargą w postępowaniu wykonawczym a skargą powszechną, regulowaną przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego.

We fragmencie rozważań dotyczącym relacji zachodzących pomiędzy skargą w postępowaniu wykonawczym a skargą powszechną T. Kalisz stwierdza, że „[t]o właśnie konstrukcja administracyjna jest punktem wyjścia dla regulacji zawartych w Kodeksie karnym wykonawczym. W tym kontekście należy wyraźnie zaznaczyć, że odpowiednie zastosowanie dla procedury skargowej zawartej w k.k.w. mają przepisy Działu VIII k.p.a. (art. 221–260) oraz uzupełniające akty wykonawcze. Wzajemna relacja pomiędzy wymienionymi regulacjami kształtuje się w ten sposób, że przepisy procedury administracyjnej znajdują zastosowanie, o ile dane kwestie nie zostały rozstrzygnięte przepisami k.k.w. oraz aktami wykonawczymi wydanymi na podstawie k.k.w.

Wskazana relacja jest konsekwencją konstrukcji art. 63 Konstytucji RP. Powołany przepis stanowi, że każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi w interesie publicznym, własnym lub innej osoby za jej zgodą do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej. Tryb rozpatrywania petycji, wniosków i skarg określa ustawa. Przepis powyższy w związku ze swoją konstytucyjną rangą wyznacza najbardziej uniwersalny standard dla procedur skargowych. Oznacza to, że szczegółowe rozwiązania nie mogą przyjmować formuły zawężającej zakres uprawnień wynikających z treści przepisu konstytucyjnego. Wniesienie petycji, wniosku czy skargi otwiera postępowanie, którego trybu Konstytucja nie reguluje, uznając słusznie, że nie są to materie konstytucyjne. Tryb ich rozpatrywania określa więc ustawa. Treść przepisów regulujących postępowanie skargowe, pozwala wyodrębnić w nim trzy stadia, na które składają się: 1) wszczęcie postępowania i kontrola wstępna skargi, 2) rozpoznanie i załatwienie skargi, 3) zawiadomienie zainteresowanych podmiotów. W obrębie wymienionych etapów najbardziej rozbudowane bywają regulacje dotyczące kontroli wstępnej skargi, co wynika z powiązania postępowania skargowego z innymi postępowaniami na zasadzie wyłączającej ich konkurencyjność. (...)

Zgodnie z art. 221 § 1 k.p.a., zagwarantowane każdemu w Konstytucji RP prawo składania petycji, skarg i wniosków realizowane jest na zasadach określonych przepisami kodeksu postępowania administracyjnego. Konstrukcja ta będzie zatem wyraźnie oddziaływać na mechanizm skargowy określony w przepisach kodeksu karnego wykonawczego jako swoisty wzorzec skargi, stosowany zwłaszcza w sytuacjach wątpliwych z punktu widzenia regulacji prawa karnego wykonawczego” (T. Kalisz, *Skarga skazanego w kodeksie karnym wykonawczym*, Prokuratura i Prawo, nr 5/2013, s. 91-93).

Wiele miejsca w swoich rozważaniach T. Kalisz poświęca skutkom prawnym zawiadomienia kończącego postępowanie skargowe, zwłaszcza

możliwości zastosowania trybu, określonego w art. 6 § 3 k.k.w. (pozostawienia skargi, wniosku lub prośby bez rozpoznania).

W tej części T. Kalisz podnosi, że jedną z sytuacji dających możliwość pozostawienia skargi (wniosku lub prośby) bez rozpoznania „jest stwierdzenie, że skarga (wniosek lub prośba) zawiera wyrazy lub zwroty powszechnie uznawane za wulgarne lub obelżywe albo gwarę przestępców” oraz przypomina, że „[w] uzasadnieniu rządowego projektu ustawy nowelizującej k.k.w. możemy przeczytać, że: <W art. 116a pkt 2 obecny Kodeks karny wykonawczy stanowi bowiem *expressis verbis*, że skazanemu nie wolno posługiwać się zwrotami wulgarnymi, obelżywymi albo gwarą przestępczą. Tak więc, zaproponowany przepis rozszerza ten zakaz do korespondencji skazanych, kierowanej w trybie art. 6 Kodeksu>” oraz że „konstrukcja z art. 6 § 3 k.k.w. dotyczy wszystkich skazanych. Zatem uzasadnienie wskazanego ograniczenia przez pryzmat zakazu, który stosowany jest wyłącznie wobec skazanych na karę pozbawienia wolności (tymczasowo aresztowanych), wydaje się niedopuszczalne. Przepisy k.k.w. wobec pozostałych skazanych nie przewidują takiego zakazu. Niezależnie od podniesionej wątpliwości ustawodawca, w ramach aktualnego stanu prawnego, zdecydował, że wskazane ograniczenie będzie mimo to dotyczyć wszystkich skazanych”, i wyjaśnia, że [b]adanie skargi pod względem użycia w niej wyrazów lub zwrotów uznawanych powszechnie za wulgarne lub obelżywe albo za gwarę przestępców zmusza organ rozpatrujący do zajęcia stanowiska w zakresie poprawności językowej. Wydaje się, że będzie to zabieg dość ryzykowny. Właściwe zastosowanie analizowanej regulacji wymaga uruchomienia kompetencji w zakresie semantyki, czyli analizy treści wyrażen językowych w celu określenia charakteru zależności między treścią i formą wyrażenia. Co więcej, w tym przypadku w grę wchodzić powinna relacja funkcjonalna, a zatem uwzględnienie rozwoju znaczenia wyrazów z punktu widzenia identyczności funkcji, jaką spełnia desygnat nazwany przez dany wyraz i ich aktualnego zakwalifikowania słownikowego. Wbrew pozorom problem charakteru użytego

zwrotu lub wyrazu wcale nie jest łatwy do rozstrzygnięcia, nawet w sytuacji, gdy ustawodawca stwierdza, że chodzi tu o formy powszechnie traktowane jako wulgarne lub obelżywe. Przede wszystkim, język jest tworem <żywym> i dynamicznie zmieniającym się. W zakresie słownictwa możemy mówić o wielu różnych odmianach polszczyzny, co do których nie da się rozstrzygnąć jednoznacznie, która jest wzorcem powszechnie obowiązującym. Powoduje to, że przed rozpatrującym skargę powstaje problem uwzględnienia różnych kwalifikatorów słownictwa (chronologicznych, stylistycznych, ekspresywnych, profesjonalnych, socjolektalno-środowiskowych [socjolekt to zawodowe i środowiskowe odmiany polszczyzny, *vide* - T. Piekot, *Język w grupie społecznej. Wprowadzenie do analizy socjolektu*, <http://docplayer.pl/docview/24/3543975> - przyp. wł.] i geograficznych). Gdybyśmy nawet poprzestali tylko na prostym słownikowym ustaleniu, gdzie wulgarny oznacza: <ordynarny, grubiański, nieprzyzwoity, pozbawiony subtelności, prostacki, pospolity>, a obelżywy to inaczej: <obrażający kogoś, ubliżający, obraźliwy>, to już widzimy jak niedookreślony, a przez to trudny w stosowaniu będzie analizowany przepis.

Ustawodawca, podkreślając, że chodzi o powszechne rozumienie tych określeń, wcale interpretacji tego przepisu nie ułatwia. Dlatego, że w dość trudnym do oszacowania zbiorze zwrotów lub wyrazów wulgarnych lub obelżywych każe nam wyszukać te, które posiadają wskazaną cechę. W rozumieniu słownikowym słowo <powszechnie> oznacza: <przez wszystkich, przez ogół, ogólnie, pospolicie, dotyczący wszystkich, wszystkiego, publiczny, ogólny>. Przestrzeń do różnego rozumienia tego terminu, a co za tym idzie sporu, jest duża, a taka sytuacja musi budzić zastrzeżenie (zwłaszcza jeżeli uzmysłowimy sobie, że poruszamy się w przestrzeni prawa karnego). Równie trudnym zadaniem będzie ustalenie, jakie zwroty i wyrazy należą do gwary przestępców, tym bardziej że język potoczny dość często przejmuje określenia

gwarowe. Proces ten nieraz zupełnie zamazuje granicę między językiem ogólnie stosowanym a jego środowiskową odmianą.

Jeszcze jedna kwestia wymaga wyraźnego zaznaczenia: podmiot rozpatrujący skargę musi precyzyjnie wskazać wynik swoich językowych badań i określić charakter zakwestionowanych zwrotów lub wyrażeń. Wynik ten komunikowany jest skazanemu w zawiadomieniu o pozostawieniu sprawy bez rozpoznania. Warunek ten jest o tyle niezbędny, że po pierwsze będzie on miał walor edukacyjno-wychowawczy wobec skazanego, ucząc go tym samym, jakimi zwrotami nie powinien się on posługiwać. Ważniejszy jest jednak fakt, iż wskazana kontrowersja językowa może być przedmiotem osobnej skargi (w tym przypadku na sposób załatwienia sprawy), do wniesienia której skazany będzie jak najbardziej uprawniony. Dlatego pozostawienie sprawy bez rozpoznania w trybie art. 6 § 3 pkt 2 k.k.w. powinno dotyczyć sytuacji oczywistych, tj. takich, które nie pozostawiają cienia wątpliwości. Przysłowiowa droga na skrót, w postaci zbyt pochopnej oceny treści skargi, w praktyce zakończyć może się kolejnymi skargami, czyli wypaczeniem istoty omawianej regulacji” (T. Kalisz, *Skarga skazanego w kodeksie karnym wykonawczym*, op. cit., s. 98-100).

Kolejna przesłanka pozostawienia skargi bez rozpoznania, określona w art. 6 § 3 pkt 3 k.k.w., a mianowicie brak uzasadnienia żądania w stopniu umożliwiającym rozpoznanie sprawy, ma, w ocenie T. Kalisza, „wymusić na skarżących bardziej staranne artykułowanie, a przede wszystkim argumentowanie swoich zastrzeżeń, łącznie z ich ewentualnym udokumentowaniem. Niestety i tym razem bliższa analiza wprowadzonej do k.k.w. nowej regulacji nastrocza kilka istotnych wątpliwości. Pierwsza kwestia to wzajemna relacja dość podobnie brzmiących przepisów art. 6 § 2 zd. 2 k.k.w. oraz art. 6 § 3 pkt 3 k.k.w. Pierwszy ze wskazanych przepisów stanowi, że skazany, składając wniosek, skargę lub prośbę, jest obowiązany do uzasadnienia zawartych w niej żądań w stopniu umożliwiającym jej rozpoznanie, w szczególności do dołączenia odpowiednich dokumentów. Drugi zaś przewiduje, że jeżeli wniosek, skarga lub prośba nie

zawiera uzasadnienia zawartych w niej żądań w stopniu umożliwiającym ich rozpoznanie, właściwy organ może pozostawić wniosek skargę lub prośbę bez rozpoznania. Pierwsza ze wskazanych regulacji to wskazówka określająca wymogi formalne skargi (wniosku lub prośby). Wskazówka ta ma charakter obowiązku obciążającego skazanego. Konsekwencją takiego założenia jest sytuacja, w ramach której, jeżeli w treści skargi brak stosownego uzasadnienia, należy wezwać wnoszącego do złożenia wyjaśnienia lub uzupełnienia braku. Jednocześnie, na zasadach ogólnych, wnoszący powinien zostać poinformowany, że brak uzupełnienia będzie skutkowało pozostawieniem sprawy bez jej rozpoznania. Mając na uwadze omówioną konstrukcję, trudno zrozumieć sens i potrzebę regulacji zawartej w art. 6 § 3 pkt 3 k.k.w. Zasadnym wydaje się rozważenie propozycji rezygnacji z jednej z tych konstrukcji.

Trudnością może okazać się także kwestia wartościowania uzasadnienia. Ustawa mówi, że uzasadnienie to powinno być sporządzone w stopniu umożliwiającym rozpoznanie sprawy. Formuła ta ma charakter wyrażnie ocenny i z tego powodu może być różnie interpretowana, a nawet nadużywana. (...)

W ramach prawa karnego wykonawczego ustawodawca przewidział także bardziej szczegółową procedurę dotyczącą skargi - tzw. skarga osób osadzonych. Znajduje ona zastosowanie w odniesieniu do osób karnie izolowanych i jest związana z pozycją prawną tych osób oraz całym szeregiem ograniczeń składających się na rzeczywiste pozbawienie wolności. W tym miejscu wyraźnie trzeba zaznaczyć, że art. 102 pkt 10 k.k.w. oraz wydane na podstawie delegacji zawartej w art. 249 § 3 pkt 3 k.k.w. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków dotyczy wyłącznie osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Skarga osób osadzonych musi uwzględniać treść art. 6 § 2 i 3 k.k.w., a więc konstrukcję stosowaną do wszystkich skazanych na zasadach ogólnych. Relacja ta nie jest proporcjonalna, ewentualne ograniczenia

tw. skargi osób osadzonych nie mają zastosowania do procedury regulowanej w art. 6 § 2 i 3 k.k.w., w sytuacji gdy dotyczyć ona będzie innych skazanych.

Wskazane rozporządzenie tworzy szczegółową procedurę rozpatrywania skarg, co znacząco odróżnia ten wariant skargi od jej wzorca ogólnego” (T. Kalisz, *Skarga skazanego w kodeksie karnym wykonawczym*, op. cit., s. 100-101).

Swoje rozważania T. Kalisz kończy stwierdzeniem, że „[i]nstitucja skargi, regulowana przepisami art. 6 § 2 i 3 k.k.w. oraz jej wariant przewidziany dla osadzonych (art. 102 pkt 10 k.k.w. w związku z art. 249 § 3 pkt 3 k.k.w.), jest najbardziej podstawowym trybem kontroli, polegającym na bezpośrednim zwracaniu się do organów postępowania wykonawczego. Skarga ze swej natury ma za przedmiot naganne sytuacje, które już powstały. W praktyce chodzi o ocenę skutków działania już podjętego lub działań będących w toku, jak też bezczynności uprawnionych organów. Skarga ma zatem charakter środka uruchamiającego kontrolę następczą. Cecha ta istotnie różnicuje ją w stosunku do wniosku i prośby, które zwrócone są ku przyszłym działaniom. Jedną z najważniejszych cech mechanizmów skargowych jest ich prostota i dostępność. Chodzi o stworzenie maksymalnie szerokiego do nich dostępu. W tym celu podstawowym założeniem staje się minimalizacja wymagań formalnych. Na drugim biegunie natomiast sytuować możemy obowiązek organu, do którego skarga jest kierowana, polegający na swoistym ciężarze prawidłowego zakwalifikowania odnośnie treści oraz w celu nadania jej dalszego biegu, a tym samym merytorycznego załatwienia sprawy” (tamże, s. 103-104).

Wreszcie K. Dąbkiewicz, w przeprowadzonej analizie art. 6 § 2 k.k.w., odnotowuje, między innymi, że „[s]kazany może składać wnioski, skargi i prośby do wszystkich podmiotów wskazanych w art. 2. **Przedmiotem wniosku, skargi lub prośby mogą być wszelkie kwestie związane z przebiegiem wykonania kar, środków karnych, tymczasowego aresztowania i innych środków zapobiegawczych** (podkr. wł.) [...]. Rozpoznanie wniosków, skarg i próśb skazanego albo ustanowionego przez niego obrońcy lub przedstawiciela

ustawowego stanowi odrębne postępowanie w stadium wykonawczym (...). **<Organy bezpośrednio wykonujące orzeczenia rozpoznają wnioski, skargi i prośby wyłącznie w zakresie swoich kompetencji, związanych z wykonywaniem poszczególnych kar i środków karnych (podkr. wł.).** Po rozpoznaniu wniosku, skargi lub prośby organ, zgodnie z zakresem swoich uprawnień, obowiązany jest je uwzględnić albo uznać je za niezasadne lub pozostawić bez rozpoznania> (Z. Świda, *System skarg i odwołań według k.k.w. z 1997 r.*, (w:) *Środki zaskarżenia w procesie karnym. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Zbigniewa Dody*, Kraków 2000, s. 58-59 - przyp. wł.).

Określone w art. 6 § 2 k.k.w. uprawnienie skazanego do złożenia skargi do organów wykonujących orzeczenie koresponduje z prawem do skargi zagwarantowanym w art. 63 Konstytucji RP (podkr. wł.). Przepis ten określa, że każdy ma prawo składać petycje, wnioski i skargi zarówno w interesie własnym, jak i w interesie publicznym lub w interesie innej osoby. Skazany na podstawie art. 6 k.k.w. może składać wnioski, skargi i prośby zarówno bezpośrednio związane z jego osobistą sytuacją, jak i dotyczące kwestii ogólnych, bezpośrednio go niedotyczących (*actio popularis*). Skazany może tym samym wnosić skargi i wnioski nie tylko w interesie własnym, lecz także w interesie ogólnym (...).

W literaturze podkreśla się, że punkt wyjścia dla regulacji zawartych w kodeksie karnym wykonawczym stanowi skarga powszechna, unormowana przepisami kodeksu postępowania administracyjnego (...). Ze względu na to odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy działu VIII k.p.a. (art. 221–260) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. Nr 5, poz. 46). [...]

Zgodnie z art. 6 § 2 k.k.w. skazany może składać wnioski, skargi i prośby do organów wykonujących orzeczenie. Przepis ten od strony ustalenia właściwości rzeczowej organu, który załatwia skargę, stanowi *lex specialis* w

stosunku do art. 229 k.p.a. (...). We wszystkich sprawach z zakresu administracji penitencjarnej wyłączona jest kognicja sądów administracyjnych. Wszelkie akty, jak i czynności realizowane w toku wykonywania kary pozbawienia wolności i innych środków prowadzących do pozbawienia wolności związane są z przepisami kodeksu karnego wykonawczego, co wyklucza zastosowanie do nich przepisów ustawy z dnia 20 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 270 z późn. zm.)” [K. Dąbkiewicz, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2015, s. 57-63].

Jako wzorce kontroli art. 6 § 2 zdanie drugie oraz § 3 pkt 2 i 3 k.k.w. Wnioskodawca wskazał art. 32 i art. 63 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

W ocenie Wnioskodawcy, zaskarżone przepisy wprowadzają niedopuszczalne, ponieważ nieznajdujące uzasadnienia w ochronie wartości wymienionych w art. 31 ust. 3 Konstytucji, ograniczenia w korzystaniu z prawa gwarantowanego w art. 63 Konstytucji, dlatego że wymagają, aby skargi, wnioski i prośby, składane przez skazanych do organów wykonujących orzeczenie, zawierały uzasadnienie „zawartych w nich żądań w stopniu umożliwiającym ich rozpoznanie” oraz aby były sformułowane poprawnie pod względem językowym (nie zawierały zwrotów lub wyrazów powszechnie uznawanych za wulgarne lub obelżywe albo gwary przestępców).

Wnioskodawca podnosi, że zaskarżone przepisy naruszają też konstytucyjną zasadę równości wobec prawa, ponieważ ograniczają prawo osób skazanych do złożenia i rozpoznania skargi (wniosku, prośby) w stosunku do powszechnego prawa w tym zakresie, określonego w Kodeksie postępowania administracyjnego.

W tym zakresie, jak przekonuje Rzecznik, doszło do odstępstwa od zasady równego traktowania podmiotów prawa zaś odstępstwo to nie posiada dostatecznego uzasadnienia, ponieważ nie wynikało z przyjęcia racjonalnych kryteriów (skarga kierowana w imieniu skazanego przez inną osobę do organu

wykonującego orzeczenie nie jest objęta kwestionowanymi rygorami, jak też rygorami tymi nie jest objęta skarga skazanego kierowana do innych organów władzy publicznej niż organy wykonujące orzeczenie).

Gwarantowane w art. 63 Konstytucji prawo petycji, jak dotychczas, nie było przedmiotem pogłębionych refleksji Trybunału Konstytucyjnego.

W wyroku z dnia 16 listopada 2004 r., w sprawie o sygn. akt P 19/03, Trybunał Konstytucyjny wskazał tylko, że określone w art. 63 Konstytucji prawo, „nie obejmuje (...) możliwości inicjowania postępowań sądowych” (OTK ZU seria A nr 10/2004, poz. 106).

W nauce prawa konstytucyjnego wskazuje się, że „[p]rawo petycji (...) w świetle art. 63 (Konstytucji - przyp. wł.) obejmuje obok petycji w ścisłym tego słowa znaczeniu również wnioski i skargi, a zatem wszelkie wystąpienia, niezależnie od ich przedmiotu i celu, kierowane do wszelkich podmiotów wykonujących z mocy ustawy kompetencje oraz/lub zadania władzy publicznej. O tym, czy jakieś pismo jest petycją (wnioskiem, skargą), decyduje jego treść, a nie forma zewnętrzna, w szczególności nazwa przydana mu przez autora (por. art. 222 k.p.a.).

Petycja różni się od skarg i wniosków tym, że jest zawsze autorstwa zbiorowego - jest składana w imieniu grupy podmiotów oraz zawiera m.in. żądanie określonego działania władzy (...).

Petycje, podobnie jak wnioski i skargi, można składać zarówno w interesie publicznym lub innym zbiorowym, lecz także indywidualnym (...), podobnie jak wnioski i skargi są rozpatrywane w trybie k.p.a.; w zależności od treści stosują się do nich przepisy k.p.a. odnoszące się czy to do wniosków, czy to do skarg (...).

Zresztą wnioski i skargi prawo polskie traktuje niemal jednolicie, zaś w praktyce granice między tymi dwiema postaciami wypowiedzi w dialogu obywatela z władzą publiczną nie zawsze występują wyraźnie. Przyjmuje się - zgodnie z przepisami o postępowaniu administracyjnym - że skarga zawiera

wskazanie na nieprawidłowe, zdaniem skarżącego, działania władzy publicznej, zwłaszcza takie, których on sam lub zbiorowość, do której należy, był (była) albo jest obiektem, polegające na naruszeniu praworządności lub interesów skarżących bądź na przewlekłym lub biurokratycznym załatwianiu spraw (zob. art. 227 k.p.a.).

Wniosek zaś, jest skierowany pro futuro, zawiera propozycję podjęcia przez władze publiczne określonych działań lub nadania innych kierunków albo form działaniom już podejmowanym, w celu wzmocnienia praworządności, usprawnienia pracy i zapobiegania nadużyciom, ochrony własności czy lepszego zaspokojenia potrzeb ludności (zob. art. 241 k.p.a.).

Gwarancyjna funkcja art. 63 obejmuje te postaci wystąpień do organów władzy publicznej i innych podmiotów uczestniczących w wykonywaniu tej władzy, które nie mają odrębnej podstawy konstytucyjnej, czy to bezpośrednio, czy pośrednio im stworzonej. Wystąpienia mające taką podstawę są traktowane i rozpatrywane w ustalonym dla siebie trybie <specjalnym>, pomimo podobieństwa, a nawet identyczności nazwy z wnioskami, skargami oraz petycjami wymienionymi w art. 63. (...)

Prawu petycji przydaje znaczenia okoliczność, że nie może być ono nie tylko zniesione, lecz choćby ograniczone zarówno na czas stanu wojennego i wyjątkowego, co stanowi *expressis verbis* art. 233 ust. 1, jak i stanu klęski żywiołowej, co wynika z brzmienia art. 233 ust. 3.

Zakres podmiotowy prawa petycji jest oparty na zasadzie powszechności (*actio popularis*) w najszerszym znaczeniu. (...)

Adresatami petycji mogą być wszelkiego rodzaju podmioty wykonujące kompetencje i zadania z zakresu władzy publicznej, a więc przede wszystkim organy władzy publicznej. Pojęcie to trzeba traktować najszerszej (...), jako obejmujące przede wszystkim wszystkie formy i postaci organów państwowych bez względu na charakter wypełnianych funkcji (ustawodawcza, wykonawcza, sądownicza) czy właściwość terytorialną (centralne i terenowe). [...]

Z całego brzmienia art. 63 oraz umieszczenia go pośród innych przepisów gwarantujących polityczne wolności i prawa wynika, że petycje, wnioski i skargi mają dotyczyć szeroko pojętej działalności władzy publicznej, zwłaszcza w jej społecznym odbiorze i niezależnie od tego, w jakich formach prawnych jest prowadzona i jak są zorganizowane i usytuowane w mechanizmie sprawowania władzy podmioty.

Konstytucja akcentuje polityczny aspekt instytucji petycji zarówno przez określenie kręgu adresatów (zawsze związanych z realizacją zadań i kompetencji władzy publicznej), jak i poprzez usytuowanie odpowiednich przepisów w swojej systematyce wewnętrznej. Tworząc ten przepis podkreślano jego gwarancyjne znaczenie dla innych wolności i praw obywatelskich, w szczególności o charakterze politycznym (...). Jeżeli zawiodą wszystkie inne gwarancje formalne czy środki ochrony, to w wypadku wolności i praw – zgromadzeń albo koalicji lub związkowych bądź jakichkolwiek innych – zawsze pozostaje otwarta droga skargi lub petycji.

Równocześnie twórcy konstytucji zakładali samoistny, a nie tylko służebny lub subsydiarny charakter tego prawa jako stwarzającego osobne samoistne prawo podmiotowe (...).

Odesłanie do ustawy oznacza i w tym wypadku nałożenie na ustawodawcę (zwykłego) obowiązku ustanowienia takiej regulacji na poziomie ustawowym i z mocą ustawy, lecz wcale niekoniecznie w jednym, specjalnie w tym celu wydanym akcie (...).

Przedmiot wydanej w takim trybie ustawy jest ograniczony w tym wypadku do trybu rozpatrywania skarg, wniosków i petycji, co oznacza wyłączenie możliwości regulowania na tej drodze podmiotowego i przedmiotowego zakresu samego prawa petycji jako uprawnienia <człowieka> (bo - każdego), poza ograniczeniami tego prawa na ogólnych zasadach sformułowanych w art. 31 ust. 3, tzn. z uwzględnieniem tam wymienionych warunków (podkr. wł.).

W klauzuli odsyłającej do ustawy szczególnie ważne jest nałożenie tą drogą na adresatów petycji (wniosków, skarg) szczegółowych obowiązków: rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi autorowi (autorom). (...).

W odniesieniu do trybu rozpatrywania petycji, wniosków i skarg szczególne znaczenie mają odpowiednie przepisy k.p.a. (tekst jedn. Dz. U. z 2000, nr 98, poz. 1071), nawiązujące bardzo wyraźnie do regulacji skarg i wniosków w pierwotnym tekście tego aktu.

Odesłanie do ustawy nie uniemożliwia umieszczenia w niej z kolei upoważnienia do detalizacji odpowiednich przepisów w aktach pod-ustawowych. Obecnie jest to przede wszystkim rozporządzenie Rady Ministrów z 8 I 2002 w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. nr 5, poz. 46) wydane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 226 k.p.a.” (komentarz W. Sokolewicz do art. 63 Konstytucji, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Tom IV, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2005 r., s. 1-11).

Drugim (obok art. 63 Konstytucji) wzorcem kontroli zaskarżonych przepisów Wnioskodawca uczynił art. 32 Konstytucji.

Art. 32 ust. 1 Konstytucji RP był przedmiotem wielokrotnych rozważań w orzecznictwie konstytucyjnym.

W wyroku z dnia 18 marca 2014 r., w sprawie o sygn. akt SK 53/12, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 32 ust. 1 Konstytucji „*nakazuje identyczne traktowanie podmiotów znajdujących się w takiej samej lub zbliżonej sytuacji prawnie relewantnej. Równe traktowanie oznacza przy tym traktowanie według jednakowej miary, bez różnicowań tak dyskryminujących, jak i faworyzujących. <Omawiana zasada nakazuje zatem nakładać jednakowe obowiązki, względnie przyznawać jednakowe prawa podmiotom odznaczającym się tą samą cechą istotną, a jednocześnie (...) dopuszcza, lecz nie wymaga, by nakładać różne obowiązki, względnie przyznawać różne prawa podmiotom, które taką cechą posiadają, oraz podmiotom, które jej nie posiadają> (...).*

Ocena zgodności z zasadą równości wymaga: po pierwsze - ustalenia, czy można wskazać wspólną cechę istotną określonych podmiotów, co wymaga przeprowadzenia analizy treści i celu aktu normatywnego, w którym została zawarta kontrolowana norma prawna; po drugie - stwierdzenia, czy prawodawca zróżnicował prawa lub obowiązki podmiotów znajdujących się w takiej samej lub podobnej sytuacji prawnie relewantnej; po trzecie - rozważenia, czy wprowadzone przez prawodawcę odstępstwa można uznać za konstytucyjnie dozwolone.

Ocena, czy odstępstwa te są dozwolone, wymaga z kolei udzielenia odpowiedzi na następujące pytania:

- a) czy odstępstwa mają charakter relewantny (tj. są racjonalnie uzasadnione i pozostają w bezpośrednim związku z treścią i celem przepisów, w których zawarta jest kontrolowana norma);*
- b) czy odstępstwa odpowiadają wymogom wynikającym z zasady proporcjonalności (tj. waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy pozostaje w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych);*
- c) czy odstępstwa pozostają w związku z innymi zasadami konstytucyjnymi i chronionymi przez nie wartościami, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych.*

Trybunał podtrzymał przy tym pogląd, że <przy orzekaniu przez sąd konstytucyjny o zgodności określonego unormowania z zasadą równości, ze względu na konieczność stosowania w tym wypadku kryteriów ocennych, niezbędne jest zachowanie pewnej powściągliwości, zwłaszcza jeżeli weźmiemy pod uwagę domniemanie konstytucyjności ustanowionych przepisów prawnych> (...)" [OTK ZU seria A nr 3/2014, poz. 32; vide też - uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 maja 2015 r., w sprawie o sygn. akt SK 1/14, OTK ZU seria A nr 5/2015, poz. 64].

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich, możliwość pozostawienia bez rozpoznania wniosku, skargi lub prośby skazanego, jeżeli zawierają one wyrazy lub zwroty powszechnie uznawane za wulgarne lub obelżywe albo gwarę przestępców (art. 6 § 3 pkt 2 k.k.w.) oraz jeżeli nie zawierają uzasadnienia zawartych w nich żądań w stopniu umożliwiającym ich rozpoznanie (art. 6 § 2 zdanie drugie i § 3 pkt 3 k.k.w.), stanowi ingerencję w konstytucyjnie chronione prawo petycji - ingerencję, która nie może sprostać testowi proporcjonalności z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Wnioskodawca wskazuje, że ingerencja taka nie jest konieczna i nie służy realizacji dającego się zidentyfikować interesu publicznego.

„Oceniając konstytucyjność regulacji ustanawiającej ograniczenie konstytucyjnej wolności lub prawa, należy rozważyć, czy spełnia ona kryteria formalne - tj. przesłankę ustawowej formy ograniczenia, a w razie pozytywnej odpowiedzi na to podstawowe pytanie przeprowadzić tzw. test proporcjonalności. Zgodnie z ustalonym na tle art. 31 ust. 3 Konstytucji orzecznictwem Trybunału, ocena zarzutu braku proporcjonalności wymaga udzielenia odpowiedzi na trzy pytania dotyczące analizowanej normy: 1) czy jest ona w stanie doprowadzić do zamierzonych przez ustawodawcę skutków (przydatność normy); 2) czy jest ona niezbędna (konieczna) dla ochrony interesu publicznego, z którym jest powiązana (konieczność podjęcia przez ustawodawcę działania); 3) czy jej efekty pozostają w odpowiedniej proporcji do nałożonych przez nią na obywatela ciężarów lub ograniczeń (proporcjonalność sensu stricto). Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw” (uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie o sygn. akt SK 70/13, OTK ZU seria A nr 2/2015, poz. 14).

Mając na uwadze powołane wyżej poglądy doktryny oraz orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, należy dojść do wniosku, że przepisy art. 6 § 2 zdanie drugie oraz § 3 pkt 2 i 3 k.k.w. stanowią wykonanie, zawartego w art. 63

Konstytucji, nakazu uregulowania w ustawie **trybu** rozpatrywania petycji, wniosków i skarg.

W ocenie Wnioskodawcy, jak wcześniej nie raz już wskazywano, przewidziane w zaskarżonych przepisach warunki, jakie muszą spełniać wnioski, skargi lub prośby, aby nie nastąpiło pozostawienie ich bez rozpoznania, takie jak: konieczność uzasadnienia zawartych w nich żądań w stopniu umożliwiającym rozpoznanie (w szczególności dołączenie odpowiednich dokumentów) oraz wymaganie, aby nie zawierały wyrazów lub zwrotów powszechnie uznawanych za wulgarne lub obelżywe ani gwary przestępców, **stanowią ograniczenie przedmiotowego zakresu prawa**, określonego w art. 63 Konstytucji, które nie wytrzymuje testu proporcjonalności ograniczenia praw i wolności konstytucyjnych - testu, którego elementy zawarte są w treści art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Z taką oceną zgodzić się nie można.

Należy bowiem zakwestionować pogląd, że wspomniane wyżej warunki, od spełnienia których uzależnione jest merytoryczne rozpoznanie wniosku, skargi lub prośby przez organ postępowania wykonawczego, stanowią przedmiotowe ograniczenie prawa skazanych do petycji.

Wymóg uzasadnienia zgłoszonych żądań w stopniu umożliwiającym rozpoznanie wniosku, skargi lub prośby poprzez, w szczególności, dołączenie odpowiednich dokumentów, a także wymóg, aby artykułowane na piśmie żądania nie zawierały wyrazów lub zwrotów powszechnie uznawanych za wulgarne lub obelżywe ani gwary przestępców, to tylko **formalne** warunki, **które nie zamykają skazanemu drogi** do merytorycznego rozpoznania jego żądań przez właściwy organ postępowania wykonawczego.

Wszak „pozostawienie bez rozpoznania” nie uniemożliwia skazanemu ponowienia wniosku, skargi lub prośby **w tej samej sprawie** (w sprawie opartej na tych samych podstawach faktycznych), spełniającego już jednak wymagania ustawowe. Skazany może bowiem występować z wnioskami, skargami lub

prośbami w każdym czasie, zaś jeżeli jego żądania dotychczas nie zostały rozpatrzone merytorycznie, to przesłanka z art. 6 § 3 pkt 1 k.k.w. (oparcie wniosku skargi lub prośby na tych samych podstawach faktycznych) nie może mieć przecież zastosowania.

Uregulowania, wprowadzone w art. 6 § 2 zdanie drugie oraz § 3 pkt 2 i 3 k.k.w., nie ograniczają zatem przedmiotowego zakresu prawa skazanych do petycji, lecz ich dyscyplinują (wymuszają odpowiednią formę skarg, wniosków i próśb), a jednocześnie przyspieszają postępowanie wykonawcze.

Warto przy tym podkreślić, że skazany nie powinien mieć żadnego problemu z identyfikacją rzeczywistej przyczyny pozostawienia jego wniosku, skargi lub prośby bez rozpoznania (problemu z „poprawnym” uzasadnieniem swoich żądań, w szczególności z dołączeniem odpowiednich dokumentów).

O tym, w jaki sposób prawidłowo sformułować wniosek, skargę lub prośbę, aby ponownie nie narazić się na pozostawienie zgłoszonego żądania bez rozpoznania, skazany dowie się bowiem z pisemnego zawiadomienia, które właściwy organ orzekający o „pozostawieniu bez rozpoznania” jest zobowiązany przekazać skazanemu i pouczyć go o możliwości złożenia skargi do organu nadrzędnego (*vide* - § 9 i § 10 w związku z § 3 ust. 1 pkt 2–4 rozporządzenia MS oraz uwagi zawarte w cytowanym wcześniej komentarzu K. Postulskiego do art. 6 k.k.w.).

Nie można też zapominać, że tryb rozpoznawania skarg, wniosków i próśb musi być dostosowany do warunków, w jakich „prawo petycji” jest realizowane.

W tym kontekście trzeba przypomnieć, że skazany może składać wnioski, skargi i prośby do **wszystkich** podmiotów wymienionych w art. 2 k.k.w., zaś przedmiotem wniosku, skargi lub prośby **mogą być wszelkie kwestie** związane z przebiegiem wykonania kar, środków karnych, tymczasowego aresztowania i innych środków zapobiegawczych, oraz że rozpoznanie wniosków, skarg i próśb skazanego (albo ustanowionego przez niego obrońcy lub przedstawiciela ustawowego) stanowi odrębne postępowanie w stadium wykonawczym, zaś

organy bezpośrednio wykonujące orzeczenia rozpoznają wnioski, skargi i prośby **wyłącznie w zakresie swoich kompetencji**, związanych z wykonywaniem poszczególnych kar i środków karnych.

Patrząc z tej perspektywy, za oczywiste należy uznać, iż wielość podmiotów, będących adresatami tego rodzaju „petycji”, oraz wielość kwestii, które mogą zostać objęte „petycjami” w postępowaniu wykonawczym, a jednocześnie wymaganie, aby organy bezpośrednio wykonujące orzeczenia rozpoznawały te środki **wyłącznie w zakresie ich kompetencji**, wymusza na tych organach dokładne zidentyfikowanie rzeczywistego problemu (przedmiotu skierowanego żądania). Bez współdziałania skazanego - przecież autora skargi, wniosku lub prośby - merytoryczne rozpoznanie jego żądania może okazać się znacznie utrudnione, a co najmniej przesunięte w czasie (oczywiście wbrew oczekiwaniu samego skazanego, a przede wszystkim - wbrew jego interesom).

Ponadto, przeniesienia, w art. 6 § 2 k.k.w., na skazanych ciężaru dowodzenia w zakresie wniosków, skarg i próśb, składanych w postępowaniu wykonawczym, polegającego na tym, że to skazany ma obowiązek uzasadnić swoje żądania w sposób należyty, umożliwiając ich rozpoznanie, a w szczególności dołączyć odpowiednie dokumenty (złożenie przez niego wniosku bez należytego uzasadnienia żądań i ich udokumentowania będzie mogło skutkować pozostawieniem takiego wniosku bez rozpoznania) nie można interpretować w ten sposób, że skazany ma obowiązek udokumentowania swoich żądań w każdej sytuacji, także wtedy, gdy jest to obiektywnie niemożliwe.

Wymóg przedstawienia odpowiednich dokumentów należy bowiem odczytywać jako odnoszący się wyłącznie do tych sytuacji, w których skazany albo jest w posiadaniu tych dokumentów, albo jest w stanie sam je uzyskać. Natomiast w sytuacjach, w których udokumentowanie wniosku skazanego nie będzie obiektywnie możliwe, a więc wówczas, gdy sam charakter wniosku uniemożliwi jego udokumentowanie przez samego skazanego (np. przez przedstawienie wywiadu kuratora lub opinii dyrektora zakładu karnego,

świadczenia lekarskiego, opinii biegłych), **konieczne będzie podjęcie z urzędu** działań przez organ postępowania wykonawczego. Inaczej mówiąc - w sytuacji, w której skazany, z przyczyn od siebie niezależnych, nie będzie mógł udokumentować swoich żądań, organ postępowania wykonawczego nie będzie mógł pozostawić wniosku, skargi lub prośby bez rozpoznania, **nie podejmując działań z urzędu**.

Podobnie rzecz się przedstawia z drugą kwestionowaną przez Wnioskodawcę przesłanką, umożliwiającą pozostawienie wniosku, skargi lub prośby skazanego bez rozpoznania, a mianowicie umieszczenie w treści żądania wyrazów lub zwrotów powszechnie uznawanych za wulgarne lub obelżywe albo gwary przestępców.

Wskazanie przez organ postępowania wykonawczego przyczyny pozostawienia wniosku, skargi lub prośby bez rozpoznania także i w tym przypadku umożliwi skazanemu złożenie żądania ponownie, ale już w formie językowo poprawnej.

Należy też zauważyć, iż - skoro instytucja pozostawienia wniosku, skargi lub prośby skazanego bez rozpoznania ma charakter fakultatywny, a nie obligatoryjny - to żądanie skazanego **może być rozpoznane merytorycznie** także wtedy, gdy w uzasadnieniu pisma skazanego użyto wyrazów lub zwrotów powszechnie uznawanych za wulgarne lub obelżywe albo gwary przestępców.

Wypada dodać, że instytucja pozostawienia skargi lub wniosku bez rozpatrzenia (bez rozpoznania), dlatego że zawierają one treści znieważające lub słowa powszechnie uznawane za obelżywe, funkcjonuje na gruncie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jednolity - Dz. U. z 2015 r., poz. 133 ze zm.) [*vide* - art. 41a § 4 tej ustawy] oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 września 2014 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. z 2014 r., poz. 1218 ze zm.) [*vide* - § 202 ust. 5 tego rozporządzenia].

Zarazem jednak trzeba zastrzec, że w powołanych wyżej aktach prawnych instytucja pozostawienia skargi lub wniosku bez rozpatrzenia z tego powodu, że zawierają one treści znieważające lub słowa powszechnie uznawane za obelżywe, **ma charakter obligatoryjny, a nie fakultatywny**, o czym świadczy użyte w odpowiednich przepisach sformułowanie „pozostawia się bez rozpatrzenia”.

Reasumując tę część rozważań, należy stwierdzić, iż przepisy art. 6 § 2 zdanie drugie oraz § 3 pkt 2 i 3 k.k.w. są zgodne z art. 63 Konstytucji, gdyż nie ograniczają przedmiotowego zakresu petycji, a wymuszają tylko odpowiednią ich formę.

Skoro zatem w niniejszej sprawie nie doszło do ograniczenia konstytucyjnego prawa podmiotowego (prawa petycji), to kontynuowanie kontroli zgodności zaskarżonych przepisów z art. 31 ust. 3 Konstytucji (przeprowadzenie testu proporcjonalności wprowadzonego ograniczenia) jest zbędne, w rozumieniu art. 104 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064 ze zm.) [dalej: ustawa o Trybunale Konstytucyjnym], a to oznacza, że w tym zakresie postępowanie podlega umorzeniu wobec zbędności wydania orzeczenia.

Przechodząc do analizy zgodności zaskarżonych przepisów z art. 32 Konstytucji, należy zauważyć, iż argumentacja Wnioskodawcy, przemawiająca za naruszeniem przez zaskarżone przepisy tego wzorca kontroli, sprowadza się do eksponowania różnic w uregulowaniu procedury wnoszenia i rozpatrywania petycji, wniosków i skarg na gruncie Kodeksu postępowania administracyjnego oraz na gruncie Kodeksu karnego wykonawczego.

Wnioskodawca porównuje zatem dwa równoległe systemy prawa, ukształtowane na poziomie ustawy, co, z przyczyn oczywistych, należy uznać za niedopuszczalne, ponieważ zmierza tym samym do zainicjowania poziomej (a nie

panionowej - hierarchicznej) kontroli zgodności norm prawnych, ta zaś wykracza poza kognicję Trybunału Konstytucyjnego.

Jednocześnie Wnioskodawca nie przedstawił żadnego innego uzasadnienia dla, w Jego przekonaniu, wadliwej - z punktu widzenia art. 32 Konstytucji - treści zaskarżonej regulacji.

W konsekwencji, w zakresie zarzutu niezgodności art. 6 § 2 zdanie drugie oraz § 3 pkt 2 i 3 k.k.w. z art. 32 Konstytucji należy przyjąć, iż Wnioskodawca nie zadośćuczynił określonemu w art. 61 ust. 1 pkt 3 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym obowiązkowi uzasadnienia „zarzutu niezgodności przedmiotu kontroli ze wskazanym wzorcem kontroli, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie”, co oznacza, że w tym zakresie postępowanie podlega umorzeniu, na podstawie art. 104 ust. 1 pkt 2 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym - wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia.

Zarzut niezgodności § 10 pkt 2 i 3 rozporządzenia MS z art. 32 i art. 63 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

§ 10 rozporządzenia MS brzmi:

„W przypadku złożenia wniosku, skargi lub prośby:

- 1) opartych na tych samych podstawach faktycznych,
 - 2) **zawierających wyrazy lub zwroty powszechnie uznawane za wulgarne lub obelżywe albo gwarę przestępców,**
 - 3) **niezawierających uzasadnienia zawartych w nich żądań w stopniu umożliwiającym ich rozpoznanie**
- właściwy organ może pozostawić wniosek, skargę lub prośbę bez rozpoznania (podkr. wł.).”.**

Trzeba dostrzec, iż treści § 10 pkt 2 i 3 rozporządzenia MS oraz treści art. 6 § 3 pkt 2 i 3 k.k.w. są - co do istoty - identyczne. Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał też w tym zakresie tożsame wzorce kontroli.

Skoro zatem, jak wcześniej wykazano, art. 6 § 3 pkt 2 i 3 k.k.w. jest zgodny z art. 63 Konstytucji, to, w oparciu o te same argumenty, za zgodny z tym wzorcem konstytucyjnej kontroli należy uznać również § 10 pkt 2 i 3 rozporządzenia MS.

Jeżeli dalej, w zakresie zarzutu niezgodności art. 6 § 3 pkt 2 i 3 k.k.w. z art. 31 ust. 3 i art. 32 Konstytucji, wyrażono stanowisko, że postępowanie podlega umorzeniu wobec - odpowiednio - zbędności oraz niedopuszczalności orzekania, to tożsame w treści rozstrzygnięcie staje się właściwe również w odniesieniu do zarzutu niezgodności § 10 pkt 2 i 3 rozporządzenia MS z art. 31 ust. 3 i art. 32 Konstytucji.

Jedynie na marginesie należy odnotować, iż rozporządzenie MS dotyczy osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, przez co zawiera uregulowania szczególne wobec przepisów o skargach, wnioskach i prośbach składanych na podstawie art. 6 § 2 k.k.w.

Powyższa okoliczność ma choćby takie znaczenie, że pozostawienie wniosku, skargi lub prośby tej kategorii osób (między innymi skazanych odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych) bez rozpoznania w przypadku, gdy owe pisma zawierają wyrazy lub zwroty powszechnie uznawane za wulgarne lub obelżywe albo gwarę przestępców, oprócz realizacji celu wychowawczego, wynika z bezwzględnego zakazu posługiwania się przez te osoby (pod groźbą ukarania dyscyplinarnego) takimi wyrazami lub zwrotami albo gwarą przestępców na terenie jednostki penitencjarnej (*vide* - art. 116a pkt 2 w związku z art. 142 § 1 k.k.w.).

Z tych wszystkich względów, wnoszę jak na wstępie.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego
Robert Hernand
Zastępca Prokuratora Generalnego